

ORIGINALNI NAUČNI RAD

DOI: 10.5937/reci2518056I

UDC: 37.091.3.:712.2

orcid.org/0009-0001-8251-4579

Dragana D. Ilić¹

Univerzitet u Beogradu

Šumarski fakultet

RAZVOJ FUNKCIONALNE KOMUNIKATIVNE KOMPETENCIJE U ESP NASTAVI ZA STUDENTE PEJZAŽNE ARHITEKTURE: PRIMENA TBL I PBL AKTIVNOSTI²

Apstrakt: Rad se bavi istraživanjem strategija koje doprinose razvoju funkcionalne komunikativne kompetencije u nastavi engleskog jezika za specifične namene (ESP) kod studenata pejzažne arhitekture. Funkcionalna komunikativna kompetencija podrazumeva sposobnost korišćenja jezika u profesionalnim situacijama, kroz precizno opisivanje, argumentovanje i predlaganje rešenja u skladu sa stručnim kontekstom. U radu je primenjena kvalitativna analiza nastavnih sadržaja iz predmeta Engleski jezik 2 na Šumarskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, sa fokusom na govorne zadatke u kojima se primenjuju metode učenja zasnovanog na zadacima (TBL) i projektnog učenja (PBL). Rezultati ukazuju da TBL aktivnosti poput izrade kataloga biljnih vrsta i PBL aktivnosti poput procene stanja javnog parka značajno doprinose razvoju stručne terminologije, timske saradnje, kritičkog mišljenja i sposobnosti javne prezentacije. Iako su uočeni izazovi, poput različitog nivoa jezičkog predznanja i vremenske zahtevnosti zadataka, analiza potvrđuje da pažljivo planirane TBL i PBL aktivnosti podstiču dinamičnu i funkcionalnu upotrebu engleskog jezika u profesionalnim situacijama.

¹ dragana.ilic@sfb.bg.ac.rs

² Projekat Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija RS po Ugovoru o finansiranju naučnoistraživačkog rada zaposlenih u nastavi na akreditovanim visokoškolskim ustanovama u 2025. godini br. 451-03-65/2024-03/ 200169

Zaključuje se da integracija digitalnih alata i diferencirani pristup studentima različitih nivoa znanja mogu dodatno unaprediti ESP nastavu u oblasti pejzažne arhitekture.

Ključne reči: funkcionalna komunikativna kompetencija, ESP, pejzažna arhitektura, TBL, PBL, stručna terminologija, timski rad, kritičko mišljenje

Uvod

U savremenom visokom obrazovanju, nastava engleskog jezika za specifične namene ili ESP (eng. *English for Specific Purposes*) ima veoma važnu ulogu u obrazovanju budućih stručnjaka različitih profila. Za razliku od opšteg engleskog jezika, ESP nastava je usmerena na razvoj onih jezičkih veština koje su neophodne za uspešnu profesionalnu komunikaciju u određenoj oblasti, pri čemu se poseban akcenat stavlja na upotrebu stručne terminologije relevantne za buduće zanimanje studenata (Hutchinson & Waters, 1987:10; Basturkmen, 2010: 3).

U kontekstu pejzažne arhitekture, ESP nastava mora da odgovori na specifične potrebe studenata koji se pripremaju za profesionalne zadatke kao što su pisanje izveštaja i projektne dokumentacije, prezentovanje projektnih rešenja, učešće u timskom radu sa inženjerima, urbanistima i arhitektama, komunikacija sa klijentima i lokalnim zajednicama, učestvovanje u javnim raspravama, kao i izlaganje na međunarodnim naučnim i stručnim skupovima. S obzirom na to da je pejzažna arhitektura disciplina koja kombinuje znanja iz ekologije, botanike, pedologije, građevinarstva, urbanizma, umetnosti i sociologije, pred studentima je i u pogledu jezika veoma zahtevan zadatak – razvijanje sposobnosti precizne i funkcionalne upotrebe engleskog jezika u različitim profesionalnim situacijama.

Razvijanje komunikativne kompetencije, a posebno funkcionalne kompetencije kao podvrste pragmatične komunikativne kompetencije (Pauliková, 2020: 5) kod studenata pejzažne arhitekture podrazumeva sposobnost da koriste jezik u svakodnevnom stručnim situacijama – na terenu, u projektovanju ili u radu sa klijentima. Za ovakvu upotrebu jezika nije dovoljno samo poznavanje stručne terminologije, već i razvijanje komunikativnih strategija koje omogućavaju jasno izražavanje mišljenja, davanje instrukcija i preporuka, argumentaciju, timsko rešavanje problema, opisivanje prostornih odnosa i elemenata pejzaža, vođenje razgovora sa klijentima i prezentovanje idejnih rešenja. Funkcionalna komunikativna kompetencija je ključna za uspešno obavljanje profesionalnih zadataka i saradnju u međunarodnim timovima, čineći je jednim od glavnih ciljeva ESP nastave (Hyland, 2006: 1).

Cilj ovog rada je da istraži strategije koje doprinose razvoju funkcionalne komunikativne kompetencije u ESP nastavi kod studenata pejzažne arhitekture, sa posebnim fokusom na analizu primene metoda učenja zasnovanog na zadacima ili TBL (eng. *Task-Based Learning*) i projektnog učenja ili PBL (*Project-Based Learning*). U okviru toga, rad

ima za cilj da identifikuje ključne faktore uspeha ovih metoda, da ispita izazove u njihovoj primeni i da, na osnovu nalaza, predloži pedagoške preporuke za unapređenje ESP nastave. Učenje zasnovano na zadacima (u daljem tekstu TBL) predstavlja pristup nastavi stranog jezika u kojem je izvođenje zadataka osnovni način učenja, tako što umesto tradicionalnog vežbanja gramatičkih pravila, studenti aktivno koriste jezik da bi ostvarili određeni cilj ili rešili problem — na primer, napisali imejl, sprovedli intervju ili napravili prezentaciju (Nunan, 2004: 4-5). Projektno učenje (u daljem tekstu PBL) je pristup nastavi u kojem studenti stiču znanja, razvijaju jezičke i komunikativne veštine i primenjuju ih u praksi kroz planiranje, realizaciju i prezentaciju projekata zasnovanih na stvarnim, relevantnim temama, pri čemu studenti aktivno istražuju problem ili pitanje, sarađuju u timovima, koriste ciljni jezik kao sredstvo komunikacije i stvaraju konkretan proizvod ili ishod (Thomas, 2000: 1-3).

Teorijski okvir

Funkcionalna komunikativna kompetencija u ESP kontekstu

Komunikativna kompetencija podrazumeva sposobnost govornika da koristi jezik na prikladan i efikasan način s ciljem da se prenese značenje ili obavi društveni zadatak (Tarvin, 2015: 2). Pojam uvodi Del Hajms (Hymes, 1962), a sistematski ga razvijaju Kanak i Svejn (Canale & Swain, 1980), ističući četiri komponente komunikativne kompetencije: gramatička, sociolingvistička, diskursna i strategijska. Kasnije, Bahman i Palmer (Bahman & Palmer, 1996: 69) modelu komunikativne jezičke sposobnosti ili CLA (eng. *Communicative Language Ability*) dodaju pragmatičku kompetenciju, koja uključuje funkcionalnu kompetenciju. Ona se odnosi na sposobnost povezivanja iskaza sa značenjem i namerom govornika, odnosno pravilnu upotrebu jezičkih funkcija (npr. argumentovanje, opisivanje, prezentovanje) u skladu sa komunikativnim ciljem i kontekstom. Reč je, dakle, o sveobuhvatnom konceptu koji obuhvata jezičko znanje prilagođeno društvenom kontekstu i sposobnost razumevanja i stvaranja različitih tekstova, uz održavanje komunikacije pri ograničenom znanju jezika (Richards, 2006: 3).

Za razliku od nastave opšteg engleskog jezika, koja je usmerena na razvijanje opšte komunikativne kompetencije kroz univerzalne teme i svakodnevne situacije, ESP nastava je orijentisana na specifične profesionalne ili akademske potrebe ciljnih grupa. U tom smislu, komunikacija u ESP kontekstu zahteva od studenata da savladaju terminologiju, stil i obrasce interakcije specifične za određenu profesiju (Basturkmen, 2010: 13). Na primer, student pejzažne arhitekture mora biti sposoban da opisuje elemente pejzaža i pejzažnog projektovanja, tumači projektne zadatke, i aktivno učestvuje u razgovorima sa stručnjacima i klijentima koristeći jezik struke.

Strategije podučavanja govornih veština u ESP kontekstu

Razvijanje govornih veština u ESP nastavi zahteva primenu strategija koje prevazilaze tradicionalni pristup podučavanju jezika, a među ključnim se izdvajaju TBL i PBL metode.

U ESP kontekstu, aktivnosti koje se zasnivaju na TBL pristupu odražavaju stvarne aktivnosti iz prakse — na primer, prezentacija pejzažnog rešenja, vođenje sastanka ili pisanje projektnog izveštaja. Kroz takve zadatke studenti ne samo da vežbaju stručnu terminologiju, već kroz rešavanje konkretnih problema i zadataka povezuju jezik koji koriste u učionici sa jezikom koji se koristi u realnim situacijama van nje (González & Ortega, 2014: 1). TBL uspostavlja podsticajno obrazovno okruženje koje razvija motivaciju, saradnju i efikasnu komunikaciju (El Arbaoui, 2024: 252) – veštine od ključnog značaja za profesije zasnovane na timskom radu, poput pejzažne arhitekture.

PBL u kontekstu ESP nastave predstavlja pristup koji podstiče aktivno učešće studenata kroz izradu složenih projekata koji odražavaju realne izazove buduće profesije (Wells et al., 2009: 192), u ovom slučaju pejzažne arhitekture. Ključna karakteristika ovog pristupa jeste integracija jezičkih veština sa stručnim sadržajem, čime se istovremeno razvijaju i jezička kompetencija i stručna znanja (Stoller, 2006: 27; Beckett & Slater, 2005: 108).

U ESP nastavi za studente pejzažne arhitekture, PBL omogućava studentima da koriste engleski jezik u kontekstu projektovanja javnih prostora, izrade planske dokumentacije, predstavljanja idejnih rešenja i konsultacija sa timom ili klijentima. Osim toga, PBL promoviše saradnju, kritičko mišljenje i samostalno učenje (Thomas, 2000: 13), a to su veštine visoko cenjene u savremenom obrazovanju i praksi pejzažne arhitekture.

Simulacije autentičnih profesionalnih situacija često predstavljaju sastavni deo PBL aktivnosti. One omogućavaju studentima da vežbaju upotrebu stručne terminologije i registra struke u kontekstu koji oponaša realne profesionalne zadatke. Prema Harmeru (Harmer, 2007: 352), simulacije podstiču aktivno učenje i razvoj komunikativne kompetencije jer zahtevaju upotrebu jezika u svrhu rešavanja konkretnih problema i zadataka. Isti autor navodi ranije da umesto da igraju ulogu koja im je dodeljena (kao u igri uloga – eng. *Role Playing*), studenti na situaciju reaguju onako kako bi to činili u ‘stvarnom životu’ (Harmer, 1991: 132).

Jezik struke u pejzažnoj arhitekturi: potrebe i izazovi

S obzirom na već spomenutu multidisciplinarnost pejzažne arhitekture, ESP nastava uključuje terminologiju, fraze i obrasce komunikacije različitih naučnih disciplina što znači da studenti moraju savladati širok spektar stručne terminologije i stilova komunikacije. Studije pokazuju da je jedan od izazova sa kojima se studenti suočavaju u korišćenju terminologije u govornim situacijama to što im nedostaju prilike za vežbu u funkcionalnim, realističnim kontekstima (Basturkmen, 2006: 17). Stoga je razvijanje govornih aktivnosti

koje omogućavaju simulaciju profesionalne komunikacije ključno za osposobljavanje studenata za jezičke zahteve njihove buduće profesije.

Metodologija

U ovom istraživanju primenjena je kvalitativna analiza nastavnih sadržaja sa ciljem da se opišu i analiziraju aktivnosti namenjene razvijanju funkcionalne komunikativne kompetencije u nastavi engleskog jezika struke na Odseku za pejzažnu arhitekturu Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Analizirane aktivnosti realizuju se u okviru predmeta Engleski jezik 2, koji pohađaju studenti prve godine osnovnih akademskih studija u letnjem semestru.

Aktivnosti se primenjuju u grupama koje karakteriše heterogen nivo predznanja opšteg engleskog jezika, u rasponu od A2 do C1 prema rezultatima *Oxford Quick Placement Test-a*, pri čemu većina studenata poseduje B1 nivo znanja. Tokom prethodnog kursa, Engleski jezik 1, studenti usvajaju osnovnu stručnu terminologiju relevantnu za buduću profesiju, što predstavlja preduslov za uspešno učestvovanje u aktivnostima koje su obuhvaćene ovim istraživanjem.

Korpus istraživanja obuhvata govorne zadatke koji se primenjuju u nastavi, pri čemu je akcenat stavljen na njihove karakteristike i obrazovne ciljeve u kontekstu razvoja komunikativne kompetencije. Analiza je sprovedena na osnovu sledećih kriterijuma: ciljevi zadatka, stepen angažovanja studenata, upotreba jezika struke, moguće poteškoće u primeni, kao i predlozi za njihovo prevazilaženje i unapređenje nastavnog procesa. Ovakav pristup bi mogao da omogući dublje razumevanje obrazovnih praksi u ESP kontekstu i identifikovanje potencijalnih pravaca za unapređenje nastave.

Rezultati analize

Pregledom nastavnih materijala koji se koriste na časovima engleskog jezika za pejzažnu arhitekturu izdvojili smo nekoliko TBL aktivnosti, a u daljem tekstu ćemo opisati aktivnost izrade kataloga biljnih vrsta za javni park. Cilj ove aktivnosti je razvijanje sposobnosti preciznog opisivanja biljnih vrsta koristeći stručnu terminologiju na engleskom jeziku. Aktivnost podstiče povezivanje znanja o ekološkim i estetskim karakteristikama biljaka sa specifičnim zahtevima staništa. Kroz timski rad i zajedničku obradu prikupljenog materijala, studenti unapređuju komunikativne veštine i osposobljavaju se za izradu stručne dokumentacije.

Tokom aktivnosti studenti u grupama izrađuju katalog biljnih vrsta za određeni javni park. Na osnovu opisa lokacije, mikroklima, zemljišta i vodnih resursa, biraju po pet najprikladnijih vrsta i predstavljaju njihove glavne karakteristike (npr. visina, oblik krošnje, zahtevi u pogledu zemljišta, vode i svetlosti, sezonske promene, otpornost na urbane uslove, itd). Svoj izbor argumentuju u skladu sa zadatim kriterijumima i specifičnostima svake vrste.

Aktivnost podrazumeva visok nivo angažovanja jer se od studenata zahteva da pretražuju izvore na engleskom jeziku u potrazi odgovarajućim biljnim vrstama, da zajednički donose odluke o izboru vrsta i da prezentuju katalog ostalim timovima, što uključuje i diskusiju i odgovaranje na pitanja kolega i nastavnika.

Tokom izrade kataloga, studenti koriste prethodno usvojenu terminologiju pejzažne arhitekture koja se koristi pri opisivanju i klasifikaciji biljaka (npr. *perennial, herbaceous, woody, deciduous, canopy spread, drought tolerance, etc.*) i ekološke i estetske aspekte dizajna javnog prostora (npr. *texture, fragrance, visual appeal, resilience, seasonal change, etc.*), kao i strukture za opis (npr. *This species provides a dense canopy, It is adaptable to a ..., It is native to...*), argumentaciju (npr. *We selected this plant because it provides/ offers/ enhances/ produces/ complements...*) i predlaganje rešenja (npr. *To address soil compaction, we recommend/ A suitable method to enhance visual appeal is ...*)

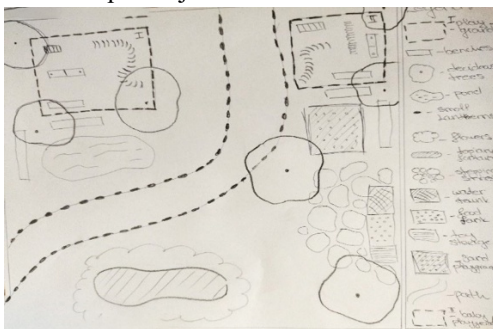
Na sličan način, studenti pejzažne arhitekture na časovima engleskog jezika struke učestvuju u TBL aktivnostima, kao što su *Projektovanje parka za određenu grupu korisnika*, u okviru koje studenti u timovima projektuju park za studente, porodice sa decom, stara lica, bolnicu i sl., kao i *Profesija pejzažnog arhitekta*, gde opisuju i objašnjavaju ključne profesionalne aktivnosti pejzažnog arhitekta. Slične TBL aktivnosti se mogu uspešno primeniti na časovima engleskog jezika struke ostalih biotehničkih nauka. Na primer, studenti šumarstva mogu kreirati katalog odgovarajućih vrsta drveća za pošumljavanje, uzimajući u obzir specifične tipove staništa poput erozivnih, poplavnih ili urbanih terena. U poljoprivredi, zadatak može biti usmeren na izradu kataloga optimalnih setvenih kultura u skladu sa klimatskim uslovima. Studenti veterine mogu analizirati konkretno stočarsko gazdinstvo i izabrati vrste i rase domaćih životinja koje su najpogodnije za unapređenje proizvodnje.

Poteškoće s kojima se studenti suočavaju prilikom izrade ovakvih zadataka prvenstveno proizlaze iz razlika u nivou znanja engleskog jezika. Studenti sa slabijim znanjem često imaju poteškoća sa spontanom izražavanjem, što može dovesti do odustajanja od aktivnog učešća i prebacivanja obaveza na studente sa višim nivoom znanja. Pored toga, složenost ovakvih zadataka zahteva više vremena za realizaciju, budući da proces obuhvata više faza – od usvajanja neophodne terminologije, preko izrade predloga kataloga, do prezentacije rešenja.

U TBL aktivnostima nastavnik ima ključnu ulogu u obezbeđivanju uslova za uspešnu realizaciju zadatka. Posebno je važna pripremna (eng. *pre-task*) faza u kojoj nastavnik sistematski uvodi stručnu terminologiju, budući da nedovoljna obrada u ovoj fazi može otežati adekvatnu upotrebu pojmova. Takođe, nastavnik planira vremenski okvir, imajući u vidu da složeniji zadaci obično zahtevaju više časova – od uvođenja vokabulara i analize problema, preko izrade rešenja, do završne prezentacije. Na kraju, definiše jasne kriterijume ocenjivanja (eng. *rubrics*) koji pored tačne upotrebe stručnih termina, obuhvataju

i kvalitet predloženih rešenja, koherentnu strukturu izlaganja, funkcionalnu upotrebu jezika, itd., čime obezbeđuje objektivnost ocenjivanja.

Od zadataka koji se zasnivaju na projektnom radu odabrali smo aktivnost u kojoj studenti, na osnovu fotografija, analiziraju postojeće stanje izabranog javnog parka i predlažu mere unapređenja.

Slika 1. Primer rada realizovanog u okviru PBL aktivnosti na temu *Unapređenje stanja parka*

Slika 2. Primer rada realizovanog u okviru PBL aktivnosti na temu *Projektovanje parka za određenu grupu korisnika*

Cilj ove aktivnosti je razvoj komunikativne kompetencije u profesionalnom kontekstu pejzažne arhitekture kroz primenu stručne terminologije za opisivanje elemenata javnog prostora, ekoloških karakteristika i dizajnerskih rešenja. Studenti razvijaju kritičko razmišljanje i veštine rešavanja problema tako što prepoznaju nedostatke i predlažu funkcionalna i estetska unapređenja, pri čemu rade u timovima i zajednički donose odluke. Aktivnost takođe omogućava efikasnu upotrebu engleskog jezika u argumentaciji i javnoj prezentaciji rezultata.

Studenti u grupama analiziraju vizuelni materijal i identifikuju ključne probleme, kao što su oštećeni mobilijar, nedovoljno osvetljenje, neadekvatan izbor biljnih vrsta ili zapušteni travnjaci. Na osnovu uočenog stanja formulišu i obrazlažu predloge unapređenja, a zatim pripremaju prezentaciju koja obuhvata crteže sa označenim problemima i predloženim rešenjima. Svoj rad predstavljaju pred kolegama i odgovaraju na pitanja, čime dodatno razvijaju stručne i komunikativne kompetencije.

Stepen angažovanja studenata u ovoj aktivnosti je visok, jer ona zahteva aktivno učešće u više faza – od analize vizuelnih materijala i identifikovanja problema, preko timske diskusije i donošenja odluka, do izrade i prezentacije rešenja. Osim upotrebe terminologije i registra struke u realnom profesionalnom kontekstu i kritičkog razmišljanja, aktivnost zahteva i efikasnu saradnju unutar tima. Na kraju, javna prezentacija i odgovaranje na pitanja podstiču sposobnost argumentovanja ličnog mišljenja i spontanog reagovanja u komunikaciji.

Upotreba stručne terminologije i gramatičkih struktura u ovoj aktivnosti obuhvata termine iz oblasti botanike i hortikulture (*shrub, herbaceous, hedge, lawn, privet, boxwood, etc*), termine za urbane elemente (*benches, pathways, trash cans, gazebo, pergola, fountain, etc*), kao i pojmove koji se odnose na elemente i principe pejzažnog projektovanja (*softscape, hardscape, texture, line, symmetry, balance, etc*). Za jasno izražavanje opažanja, predloga i rešenja primenjuju se fraze poput *We observed..., This area features..., This area could benefit from..., To address this issue, we propose..., The solution will enhance...*

Na gramatičkom nivou, aktivnost podrazumeva upotrebu sadašnjeg vremena za opise (*The bench is broken, The lawn is overgrown, There are no trash bins...*), modalnih glagola za predloge (*We should replace the damaged benches..., It would be better to use sun-tolerant species...*), kao i uslovnih rečenica za objašnjavanje posledica predloženih intervencija (*If we plant more trees, they will provide shade*). Ova kombinacija preciznih stručnih termina i odgovarajućih gramatičkih struktura doprinosi razvoju komunikativne kompetencije studenata.

Slična aktivnost može se uspešno primeniti i u drugim oblastima biotehničkih nauka, uz prilagođavanje stručne terminologije i konteksta zadatka. U šumarstvu, zadatak bi mogao da bude procena stanja šumske sastojine uz izradu plana revitalizacije. U poljoprivredi, mogu analizirati useve, identifikovati probleme (nedostatak hranljivih materija, štetočine) i predložiti mere unapređenja. U veterini, zadatak može obuhvatiti procenu zdravstvenog stanja stada ili kućnih ljubimaca, identifikaciju problema (npr. znakovi zaraznih bolesti ili nepravilna ishrana) i izradu predloga mera za poboljšanje dobrobiti životinja.

Poteškoće u realizaciji ove aktivnosti su slične poteškoćama koje su prethodno opisane za TBL aktivnost. Naime, studenti nižeg nivoa znanja engleskog jezika često imaju problem sa spontanom upotrebom jezika i argumentovanjem predloga. Dodatni izazov predstavlja nedovoljno poznavanje specifične stručne terminologije, koja je neophodna za precizno izražavanje u oblasti pejzažne arhitekture i urbanog planiranja. I ova aktivnost je vremenski zahtevna, jer podrazumeva više faza rada, od pripreme i obrade stručnog vokabulara, preko analize situacije, do izrade i prezentacije predloga rešenja, što najčešće iziskuje nekoliko časova.

U ovakvim aktivnostima, nastavnik ima ključnu ulogu u svim fazama procesa, od pripreme do evaluacije. U pripremnoj fazi nastavnik bira kvalitetne vizuelne materijale koji jasno ilustruju problem i priprema listu stručnih pojmova i fraza potrebnih za uspešno izvršavanje zadatka. Dosadašnja praksa je pokazala da su aktivnosti poput pretresanja ideja (eng. *brainstorming*) posebno efikasne u ovoj fazi, jer podstiču kreativne predloge i aktiviraju predznanje studenata. Tokom zadatka, nastavnik ima ulogu moderatora, usmerava komunikaciju i podstiče aktivno učešće svih članova tima, pružajući dodatnu podršku studentima sa slabijim znanjem. Na kraju, sprovodi evaluaciju koristeći unapred pripremljene

rubrike sa jasno definisanim i studentima razumljivim kriterijumima, čime se obezbeđuje objektivno vrednovanje rada.

Zaključci i pedagoške preporuke

Kroz integraciju stručne terminologije, realnih profesionalnih scenarija i timskog rada, TBL i PBL aktivnosti koje imaju za cilj razvoj funkcionalne komunikativne kompetencije podstiču aktivnu upotrebu jezika struke u kontekstu koji realno odražava zahteve budućeg radnog okruženja kod studenata pejzažne arhitekture.

Posebno se izdvaja važnost detaljne pripreme u *pre-task* fazi, koja uključuje obradu stručne terminologije, upoznavanje sa kriterijumima zadatka i obezbeđivanje kvalitetnih vizuelnih materijala. Kvalitativna analiza aktivnosti takođe pokazuje da motivisanost i visok nivo angažovanja studenata proizilaze iz povezivanja jezičkih veština sa stručnim znanjem i rešavanjem konkretnih problema. Aktivnosti poput izrade kataloga biljnih vrsta ili procene stanja javnog parka razvijaju veštine opisivanja, argumentovanja, predlaganja rešenja i vođenja diskusije – što predstavlja osnovu profesionalne komunikacije u pejzažnoj arhitekturi.

Među izazovima izdvajaju se razlike u nivou jezičkog predznanja, ograničeno poznavanje stručne terminologije kod pojedinih studenata i složenost zadataka čija izrada zahteva više vremena. Njih je moguće prevazići prilagođavanjem zadataka znanju i potrebama grupe, dodatnom podrškom studentima sa slabijim znanjem i pažljivim planiranjem vremena za realizaciju.

Dalje unapređenje nastavne prakse preporučuje se kroz integraciju digitalnih alata, poput platformi za 3D modelovanje parkova, kao i kontinuirano davanje povratnih informacija tokom i nakon zadataka, uz podsticanje studenata na samorefleksiju i samoprocenu, što im omogućava da jasnije sagledaju sopstveni napredak u usvajanju stručne terminologije i razvoju funkcionalne komunikativne kompetencije. Na taj način, studenti razvijaju sposobnost da funkcionalno primene znanje jezika u realnim stručnim situacijama i osposobljavaju se za uspešno delovanje u međunarodnom radnom okruženju.

Literatura

- Bachman, L. F., & Palmer, A. S. (1996). *Language testing in practice: Designing and developing useful language tests*. Oxford University Press.
- Basturkmen, H. (2006). *Ideas and options in English for specific purposes*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Basturkmen, H. (2010). *Developing courses in English for specific purposes*. Palgrave Macmillan.

- Beckett, G. H., & Slater, T. (2005). The project framework: A tool for language, content, and skills integration. *ELT Journal*, 59(2), 108–116. Dostupno preko: <https://doi.org/10.1093/eltj/cci024>.
- Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, 1(1), 1–47. Dostupno preko: <https://doi.org/10.1093/applin/I.1.1>
- El Arbaoui, F. Z. (2024). Implementing task-based approach in ESP education: Business schools as a case study. *Acuity: Journal of English Language Pedagogy, Literature, and Culture*, 9(2), 252–264. Dostupno preko: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1428934.pdf>
- González-Lloret, M., & Ortega, L. (2014). *Technology-mediated TBLT: Researching technology and tasks*. John Benjamins Publishing Company.
- Harmer, J. (1991). *The practice of language teaching: New edition*. Longman
- Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching* (4th ed.). Pearson Longman.
- Hutchinson, T., & Waters, A. (1987). *English for specific purposes: A learning-centred approach*. Cambridge University Press.
- Hyland, K. (2006). *English for academic purposes: An advanced resource book*. Routledge.
- Hymes, D. (1962/1968). The ethnography of speaking. In J. A. Fishman (Ed.), *The ethnography of communication* (pp. 99–138). Mouton.
- Nunan, D. (2004). *Task-based language teaching*. Cambridge University Press.
- Pauliková, K. (2020, October). Useful techniques for developing communicative competence at the primary level. *Humanising Language Teaching*, 22(5). Dostupno preko: <https://www.hltag.co.uk/oct20/useful-techniques>
- Richards, J. (2006). *Communicative language teaching today*. Cambridge University Press.
- Stoller, F. L. (2006). Establishing a theoretical foundation for project-based learning in second and foreign language contexts. In G. H. Beckett & P. C. Miller (Eds.), *Project-based second and foreign language education: Past, present, and future* (pp. 19–40). Information Age Publishing.
- Tarvin, L. (2015). Communicative competence: Its definition, connection to teaching, and relationship with interactional competence. Dostupno preko: <https://doi.org/10.13140/RG.2.1.3214.2807>
- Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*. San Rafael CA: Autodesk Foundation
- Wells, S., Warelow, P. J., & Jackson, K. L. (2009). Problem based learning (PBL): A conundrum. *Contemporary Nurse*, 33(2), 191–203. Dostupno preko: <https://doi.org/10.5172/CONU.2009.33.2.191>

Dragana D. Ilić

**DEVELOPING FUNCTIONAL COMMUNICATIVE COMPETENCE IN ESP
INSTRUCTION FOR LANDSCAPE ARCHITECTURE STUDENTS:
APPLICATION OF TBL AND PBL ACTIVITIES**

Summary: The paper examines approaches to fostering functional communicative competence in English for Specific Purposes (ESP) among Landscape Architecture students. Functional communicative competence is here defined as the ability to employ language appropriately in professional contexts, combining accurate use of terminology with the ability to describe problems, explain processes, and propose solutions. The study is based on a qualitative analysis of speaking tasks from the course *English Language II* at the Faculty of Forestry, University of Belgrade, with particular emphasis on the application of Task-Based Learning (TBL) and Project-Based Learning (PBL). The analysis demonstrates that TBL activities, such as compiling a plant species catalogue, and PBL tasks, such as evaluating the condition of a public park, support the acquisition of discipline-specific vocabulary while encouraging teamwork, critical thinking, and the development of presentation skills. These activities connect linguistic practice with authentic content, thereby enabling a more functional use of English. Although challenges were observed, including the differences in students' proficiency levels and the time required for complex tasks, the findings confirm that well-structured TBL and PBL activities substantially contribute to communicative competence. Pedagogical recommendations emphasise the importance of thorough pre-task preparation, integration of digital tools, differentiation according to proficiency levels, and the provision of continuous feedback. Taken together, these measures can enhance the effectiveness of ESP instruction and prepare students for professional communication in the field of landscape architecture.

Keywords: functional communicative competence, ESP, landscape architecture, TBL, PBL, teamwork, critical thinking

Datum prijema: 20.8.2025.

Datum ispravki: 26.10.2025.

Datum odobrenja: 28.10.2025.